

בש"פ 8065/17 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8065/17

לפני: כבוד השופט נ' הנדל

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי לנוער בתל אביב
במ"ת 37064-04-17 שניתנה על ידי כב' השופט צ'
קפאח

בשם העורר: עו"ד יורם שפטל

בשם המשיבה: עו"ד סיון רוסו

החלטה

1. מונח בפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב (מ"ת 37064-04-17, כבוד השופט צ' קפאח), בגדרה הוחלט על מעצר העורר עד תום ההליכים.

נגד העורר, המאובחן כבעל הפרעה בספקטרום האוטיסטי, הוגש ביום 24.4.2017 כתב אישום המייחס לו את העבירות הבאות: סחיטה באיומים, פרסום ידיעות כוזבות הגורמות פחד, תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, תיווך לסחר
עמוד 1

בסם מסוכן, והחזקת פרסום תועבה ובו דמותו של קטין. מכתב האישום עולה כי העורר נהג להתקשר ולפנות בכתב לגורמים שונים ברחבי העולם, כגון בתי חולים, שדות תעופה, בתי ספר, ומוסדות ציבור נוספים, ולאיים עליהם כי עתידים להתבצע כלפיהם מעשי טרור ורצח בדרך של פיצוץ מטעני חבלה שהוטמנו במקום ובדרכים נוספות. פעולות אלו גרמו לפאניקה, הזנקת כוחות רבים, ופינוי אזורים ציבוריים מאדם. עוד עולה כי על מנת להסוות את זהותו, השתמש העורר באמצעים מקוונים מתוחכמים ברשת האינטרנט, ואף הציע למכירה את שירותיו ב"רשת האפלה" (Darknet). את התשלום דרש העורר לקבל בביטקוין, ונטען שנכון למועד הגשת כתב האישום החזיק בארנקים וירטואליים סכום השווה לכ-873,000 ש"ח. כמו כן נטען שהעורר התחבר למחשבים של גורמים נוספים מרחוק, ללא הסכמתם, לביצוע העבירות האמורות. חלק מהעבירות הנטענות ביצע העורר באמצעות שני קבלני משנה שאת שירותיהם שכר ברשת האפלה, ולהם שילם באמצעות מטבע ביטקוין לאחר שביצעו את העבירות.

2. בית משפט קמא ביסס את החלטתו על מסוכנותו של העורר כפי שעולה מסעיפי האישום. לסעיפי האישום התווספו שני אירועים שקיבלו משקל בהחלטת בית משפט קמא. ראשית, במהלך מעצרו של העורר הוא השתולל וניסה לחטוף את אקדחה של קצינת משטרה שנכחה בביתו במהלך ביצוע המעצר. שנית, במהלך יציאתו של העורר לריאיון במסגרת שיקומית, הוא השתולל ברכב שירות בתי הסוהר, ונטען שניסה להימלט. חלופות מעצר שאותרו על ידי שירות המבחן כוללות אומנם השגחה במהלך כל היממה, אולם אינן מונעות באופן מוחלט גישה לרשת האינטרנט, או הימלטות. על כן לא המליץ שירות המבחן על שחרור לחלופה.

3. לטענת העורר "פעולות כפי שעשה העורר באמצעות מחשב הנן מורכבות ומסובכות ודורשות מגע רצוף וארוך עם מחשב, דבר שניתן למונעו בנקל, בכל מקום בו יש השגחת מפקחים 24 שעות ביממה" (סעיף 13 לערר). עוד טוען העורר כי יש לאפשר את חלופת מעצרו בבית הוריו עם איזוק אלקטרוני, וזאת באופן זמני עד למציאתה של חלופה אחרת. בנוגע לאירוע ניסיון חטיפת האקדח ואירוע ההשתוללות ברכב שירות בתי הסוהר - טוען העורר כי הדברים אירעו כתוצאה ממצבו הנפשי כאוטיסט. כך, מעצרו הפתאומי בביתו הביא אותו לאבד שליטה על תגובתו, וההשתוללות ברכב שירות בתי הסוהר נבעה מכך שהבחין באביו מצלם אותו - מה שהסעיר מאוד את רוחו. בהודעה שהגיש בא כוח העורר ביום 26.10.2017 נכתב כי העורר שוהה כעת בתנאים מחפירים, במחלקה סגורה, וכי הוא מנוע מלקבל ולקרוא עיתונים וזכאי לשני ספרים בחודש בלבד.

4. מתגובת המשיבה לגבי תנאי מעצרו של העורר עולה כי הוא עצור במחלקת מב"ן (מרכז לבריאות נפש), בה התאים פתוחים בין השעות 07:00-18:00 למעט זמני ספירות, וכי בכל תא שוהים עד שני עצורים. כמו כן באגף ישנה טלוויזיה וספרייה בה ניתן להחליף ספרים, נוסף על שני ספרים שניתן להכניס בביקורי המשפחות בכל שבועיים. העצורים זכאים לעשות מנוי באופן פרטי לקבלת עיתון, ולפחות שעתיים ביום העצורים יוצאים לחצר האגף. בכל בוקר מנהל האגף עובר בכל תא, משוחח עם כל עצור, ובודק האם יש בעיות פרטניות, זאת לאור סוג העצורים המיוחד.

5. רצוי שנאשם המאובחן על הספקטרום האוטיסטי, במצבו של העורר, יהיה מוחזק בחלופת מעצר ההולמת את מצבו הנפשי. בלשון אחר, הכלל בדיון לפיו יש לתור אחר חלופה שמשגיגה את מטרת המעצר, אך פוגעת פחות בחירותו של נאשם - עומד ביתר שאת בייחס לעושה לכאורה שבפנינו. אולם, אין בשיקול האמור כדי למחוק או ליתר את הצורך בבחינת המסוכנות של העורר. העורר ביצע לכאורה מעשים שיצרו שפאניקה של ממש במוסדות ציבוריים במדינות מרוחקות, זאת עקב שליטתו במחשב. בהימצאותו בארץ הוא עבר את הגבול, תרתי משמע, תוך יצירת סיכון של ממש. לאלה יש להוסיף את התנהגותו לכאורה עם גורמים אנושיים - ניסיון חטיפת האקדח מקצינת משטרה וההשתוללות ברכב שירות בתי הסוהר. עולה כי העבירות בהן מואשם העורר יכולות להתבצע על ידו מכל מקום בו יש לו גישה לרשת

האינטרנט, והשלכות ביצוען עשויות להיות הרות אסון. מדובר בפעולות שיטתיות וחוזרות בהן גרם העורר לכאורה לכאוס ולפחד רב בציבור, תוך הפעלת קבלני משנה וקבלת תשלום של כמעט תשע מאות אלף ש"ח.

הסניגור הדגיש כי יש למצוא חלופה. מבחינת העורר ומצבו ניתן להבין עמדה זו, עם זאת האינטרס הציבורי מהווה אף הוא חלק מהמשוואה לצורך הכרעה. סיפור המעשה חושף לכאורה את התכנון והתחכום הרב של העורר, תעוזתו, יצירתיותו, ונחישותו - המחייבות חלופה איכותית ביותר. כזו לא הוצגה.

העיוות המחשבתי, בדמות הניצול של מהומה ציבורית שנוצרה על ידו כדי להרוויח כסף, מחייב מבית המשפט זהירות רבה בבואו לבחון את החלופה. ובפועל, החלופות שהוגשו והוצעו אין בהן לאיין את מסוכנותו של העורר ואת הנזק הרב שעלול לכאורה להיגרם על ידו. לכך יש להוסיף כי בהתאם לתיאור לעיל, התנאים בהם מוחזק כיום העורר עשויים להפחית ממצוקתו וקשייו בהיותו מאחורי סורג ובריח. נכון כי תנאים אלו אינם נקיים מקשיים, אך עדיין יש בהם התחשבות מסוימת. והעיקר, הואיל ובשלב זה אין חלופה שבכוחה להשיג את מטרות המעצר - מטרות של הגנה על הציבור כאן ובחוץ לארץ, קרי מניעת מסוכנות בעלת עוצמה רבה - עמדת המדינה גוברת. האפשרות כי העורר, לאחר שיועמד לדין, יזכה לגישה לאינטרנט ולתקשורת בדרכים שונות, מטרידה. אף עולה חשש ברור ממעשיו המאחרים לכאורה, שתוארו, לבריחה מאימת הדין. אף זה שיקול, גם אם לא השיקול המרכזי. זהו המצב כעת, גם אם מוטב היה לו אותרה חלופה כפי שצוינה על ידי ערכאה קמא. הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ט בחשון התשע"ח (8.11.2017).

שׁוֹפֵט